

цілеспрямовано формувати людський капітал майбутнього науковця. Створення наукових команд з таких талантів стане умовою виведення української освіти і науки з глухого кута.

Список посилань

1. Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки наукової роботи в закладах вищої освіти», № 9600 від 10.08.2023 р. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=76578.

2. Upton B. ‘Keep academics without people skills away’ from PhD supervision. *Times Higher Education*. 2023. URL: [bit.ly/3ZY68wg](https://www.timeshighereducation.com/news/2023/03/20/keep-academics-without-people-skills-away-from-phd-supervision).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-74>

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТІ: ПИТАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Зачосова Н. В.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту та державної служби
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
м. Черкаси, Україна*

Штучний інтелект, як ще один прояв Індустрії 4.0, що стрімко поширюється в більшості сфер економічного життя в Україні, почав швидко набувати популярності в науковій і освітній площинах. Причинами цього стали обставини, у яких навчаються сучасні студенти, і які сформували унікальне підґрунтя для популяризації цієї технології: дистанційна форма навчання, за якої контроль за процесом підготовки студентами письмових робіт став суттєво ускладненим, а інколи – зовсім не можливим; масова інтеграція інформаційних технологій у освітній процес – як вимога часу та спроба до підвищення рівня інноваційності в освіті, але разом із тим – як джерело можливостей та інструментів отримання та обробки готової інформації, її використання для кваліфікаційних і наукових робіт без вкладання у текст авторського сенсу; критичний рівень завантаження викладачів різними формами педагогічної та наукової роботи, що не залишають їм часу на ґрунтовну перевірку студентських робіт, які часто стають

просто формальністю та оцінюються не за якістю матеріалу, а за фактом своєчасної їх здачі, у ряді випадків навіть не особисто, а шляхом прикріплення файлу у гугл-класі. Сприяє використанню штучного інтелекту в роботах студентів і власне формат завдань, які вони отримують від викладача: якщо мова йде про письмову роботу, що має описовий характер і присвячена темі, яка широко представлена у науковій літературі, тоді студентові простіше скористатись можливостями штучного інтелекту, ніж займатись аналітичною роботою і контент-аналізом.

Сучасні дослідники вивчають можливості використання штучного інтелекту у різних площинах – економічній [1], банківській [2], правовій [3], мистецькій [4], тощо. Однак, в освітньо-науковій сфері лише розпочинається активне обговорення викликів, які несе із собою цей процес. Важливе запитання нині: де межа між використанням штучного інтелекту з науковою і освітньою метою та порушенням академічної доброчесності? На нашу думку, студенти мають бути знайомі з можливостями використання штучного інтелекту, мати навички його практичного застосування, однак, в університетському середовищі потрібно чітко конкретизувати, з якою метою і у якій мірі штучний інтелект може застосовуватись при підготовці робіт, за які студенти отримують бали, що оцінюють рівень їх компетенцій або отриманих програмних результатів навчання. Відтак, пропонується: навчати студентів правильно і коректно працювати зі штучним інтелектом; дозволяти при підготовці до занять, вивчення питань самостійної роботи використовувати штучний інтелект не нормовано, однак, при підготовці робіт, які оцінюються балами і вимагають креативності та авторського бачення теми, дозволяти використання штучного інтелекту лише для аналізу загального стану розробки проблеми, що супроводжуватимуться авторськими пропозиціями, висновками та рекомендаціями. Звісно, факт використання штучного інтелекту у такому випадку зазначається.

Список посилань

1. Єршова О. Л., Бажан Л. І. Штучний інтелект – технологічна основа цифрової трансформації економіки. *Статистика України*. 2021. № 3. С. 47–59.
2. Прицюк Л. А. Технології штучного інтелекту у банках: перспективи і застереження. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія : Економічні науки. 2023. № 4(2). С. 36–39.
3. Посикалюк О. О. Правове регулювання відносин щодо використання штучного інтелекту: перспективи з точки зору порівняльного права. *Право України*. 2021. № 10. С. 202–210.

4. Волинець В. О. Вплив штучного інтелекту на сучасне мистецтво: можливості та виклики. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2023. Т. 6, № 1. С. 21–31.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-75>

ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У НАВЧАННІ ЯК ЧИННИК УСПІШНОЇ КАР'ЄРИ

Іванніков С. І.

*кандидат наук, викладач фізичного виховання,
директор*

*Комунальний заклад «Балтський педагогічний фаховий коледж»
м. Балта, Одеська область, Україна*

Вітчизняна система вищої освіти зазнала в останні роки суттєвих трансформацій і пережила не одну хвилю реформ. Зміни в сучасному світі викликають появу нових освітніх феноменів і змінюють ставлення суспільства до фундаментальних освітніх цінностей. Такими цінностями сучасної освіти стали, за твердженням європейських дослідників (Р. Винничук, К. Левківська, Д. Буніковски, Д. Фаас та ін.): демократія, толерантність, мультикультуралізм, представництво та верховенство права, солідарність, гуманізм та чесність і добропорядність [1–4].

У цьому контексті особливої гостроти набуває проблема формування означених цінностей у всіх суб'єктів освітнього простору – як педагогічного, професорсько-викладацького складу закладів освіти, так і в здобувачів різних освітніх рівнів. Цінності толерантності, демократії, гуманізму, солідарності транслиуються насамперед змістом освіти, підкріплюючись відповідними правилами поведінки в різних освітніх середовищах (установленими статутами закладів освіти і підтримуваними їх членами), а також відповідними законодавчими актами в освітній і політичній сфері. Натомість цінності чесності і добропорядності мають більш складний спосіб свого формування й розвитку – вони не завжди знаходять своє відображення в змісті освіти (тобто того матеріалу, що вивчається учнями і студентами), і можуть не бути пріоритетом для внутрішньої взаємодії між учасниками освітнього процесу конкретного закладу освіти. Тому питання академічної